

PŘEHLED VÝZKUMŮ

51



Brno 2010

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis *Peer-reviewed journal*

Ročník 51
Volume 51

Číslo 1–2
Issue 1–2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Soňa Klanicová, Marián Mazuch, Ladislav Nejman, Olga Lečbychová,
Rudolf Procházka, Jiří Juchelka, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Pavel Jansa, Ondřej Mlejnek

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce
Cover Photography

Bronzové artefakty nalezené v depotech na hradišti „Tabulová hora“
u Klentnice. Srov. studii A. Navrátila. Foto J. Špaček.
*A foto of bronze artifacts found in hoards in the hill fort „Tabulová
hora“ near Klentnice. See the study of A. Navrátil. Photo by J. Špaček.*

Adresa redakce
Adress

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Královopolská 147
612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz

Webové stránky s pokyny pro autory: <http://www.iabrno.cz/pv>

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vydáno v Brně roku 2010

Copyright ©2010 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

- chové bublině, břity zčásti olámané. Délka 32 mm. Muzeum Prostějovska v Prostějově, inv. č. 244243 (obr. 4:4).
3. Část bronzového srpů – zlomek srpové čepele. Délka 29 mm. Muzeum Prostějovska v Prostějově, inv. č. 244244 (obr. 4:2).
 4. Zlomek bronzového tyčinkovitého náramku plankonvexního profilu. Délka 49 mm, průměr 5 × 4 mm. Muzeum Prostějovska v Prostějově, inv. č. 244249 (obr. 4:1).

Pavel Fojtík, Miroslav Popelka

Literatura

- Červinka, I. L. 1900:** Archeologický výzkum na Prostějovsku. *Věstník musejní a průmyslové jednoty v Prostějově za rok 1899*, ročník 1, 10–82 + 8 tab., Prostějov.
- Červinka, I. L. 1902:** *Morava za pravěku*. Vlastivěda moravská 1, 2. Brno.
- Gottwald, A. 1905:** Sídliště z dob císařství římského na Ostrově u Hrubčic. *Časopis Vlasteneckého spolku muzejního v Olomouci* 22, 24–30.
- Gottwald, A. 1924:** Pravěká sídliště a pohřebiště na Prostějovsku, Prostějov.
- Peškař, I. 1978:** Starší doba římská na Moravě. Die ältere römische Kaiserzeit in Mähren. *Zprávy ČSSA* 20/3, Praha.
- Říhovský, J. 1979:** Die Nadeln in Mähren und im Ostalpengebiet, *Prähistorische Bronzefunde* XIII/5, München.
- Salaš, M. 2005:** Bronzové depoty střední až pozdní doby bronzové na Moravě a ve Slezsku II, Brno.
- Tejral, J. 1993:** Na hranicích impéria (doba římská), In: Podborský, V. a kol. 1993: *Pravěké dějiny Moravy, Vlastivěda moravská, Země a lid*. Nová řada, Sv. 3, Brno.

Resumé

Hrubčice (Bez. Prostějov). „Ostrov“. Lausitzer Urnenfelderkultur. Siedlung, Bronzefunde. Oberflächensammlung.

HULÍN (OKR. KROMĚŘÍŽ)

„U Isidorka“ (Hulín 1). Pravěk, starší doba bronzová, VS. Sídliště, kúlová stavba, hrob. Záchraný archeologický výzkum. Uloženo v AC Olomouc.

Lokalizace: Linie mezi 49°19'34.945"N, 17°27'3.529"E a 49°19'34.691"N, 17°27'7.133"E, plocha vymezená 49°19'53.212"N, 17°27'6.927"E; 49°19'53.457"N, 17°27'9.491"E; 49°19'59.319"N, 17°27'6.846"E a 49°19'59.155"N, 17°27'8.064"E.

Velký předstihový výzkum v trati U Isidorka (Hulín 1) probíhal v letech 2004–2005 a byl vyvolán stavbou D1 a přeložky místní komunikace. V roce 2008 zde pokračovaly práce v menším rozsahu v souvislosti s dalšími

skryvkami a hloubením přeložky produktovodu v jihozápadní části lokality. V měsíci dubnu a květnu roku 2009 zde proběhl záchranný výzkum na třech plochách menšího rozsahu. Při západním konci lokality v trase D1 zbývalo poblíž potoka Hluboká skrytý úzký ochranný pás překládaného plynovodu o délce cca 110 m a šířce 10 m. V severním cípu ohrožené plochy se skrývala ornice po obou stranách místní komunikace z Hulína do Břestu v délce 200 m a šířce až 30 m. Důvodem těchto prací bylo opět budování přeložky silnice.

Práce ve zmiňované západní části plochy zkoumané v roce 2009 odhalily menší množství zásobních jam a objektů mělce zahloubených do podloží. Pokud obsahovaly keramický materiál, mohly být datované pouze obecně do (starší) doby bronzové nebo v několika případech do období věteřovské skupiny. Mimo běžné sídlištní objekty zde byl nalezen půdorys domu. Byl vymezen sloupovými jamkami a orientován ve směru SSZ–JJV. Odkryta mohla být jen část půdorysu, protože zabíhal jižně mimo zkoumanou plochu. Maximální zjištěná délka činila 8,4 m (západní stěna) a šířka 6,6 m (měřeno od středu jamky). Čelní, severní stěna měřila 6,3 m. Zajímavé byly konstrukční detaily domu. Sloupové jamky vymezující obvod měly v průměru 0,5–0,7 m a byly zahloubeny max. 0,24 m do podloží. Jamky v rozích dosahovaly průměr 0,8 m a 0,96 m a hloubku 0,28 m a 0,38 m a byly znatelně rozměrnější. Větší hloubky (0,36 m) dosahovala jamka 912 ve středu severní stěny.

Uprostřed domu (v ose s jamkou 912) ležela rozměrná sloupová jáma 910 o průměru 0,7 m a hloubce 0,74 m, která nesla původně konstrukci střechy. V ploše domu se nacházela zásobní jáma s četnou mazanicí střední velikosti a torzy hrncovitých nádob a věteřovského šálku. Pro dataci objektu je důležité, že 2 jamky severní stěny (918 a 927) byly porušeny zásobní jámou, která obsahovala keramiku s prvky pozdněvěteřovské produkce (mísy s podlouhlými otvory pod okrajem). Předběžně reliktů tohoto domu datujeme do starší doby bronzové, spíše do věteřovské skupiny.

V severním sektoru lokality, kde probíhal výzkum v roce 2009, byly skryty 2 trojúhelníkovité plochy po obou stranách místní komunikace Hulín–Břest. Na ploše V od silnice se nacházely 3 nejisté sloupové jamky. Plocha Z od silnice poskytla kromě 2 nevýrazných objektů datovaných obecně do pravěku, 5 zásobních jam ze starší doby bronzové nebo úzeji věteřovské skupiny. Výčet objektů doplňuje několik sloupových jamek roztroušených po celé ploše bez uspořádání. Nejvýznamnějším objevem zde byl hrob H 108 ze starší doby bronzové. Hrob měl rozměry 2,30 × 1,70 m na půdorysu a hloubku 1,23 m. Byl vylopuen, druhotný zásah směřoval k Z okraji hrobu. Na dně této šachty byla nalezena zlatá ozdoba z dvojitého drátu (1,5 vinutí). Na dně hrobu se nacházely ve dvou seskupeních neúplné, špatně dochované, disartikulované lidské kosti. V místě vykrádací šachty to byly pozůstatky mladého jedince (k. 1820) situované mezi dvěma mísami a fragmentem větší hrncovité nádoby. Ve východní polovině hrobu byly kosti dospělého jedince (k. 1821) spolu s hrnkem a bronzovou sekerou. Datování keramiky neumožňuje blíže rozlišit únětickou či věteřovskou kulturní příslušnost, ale vzhledem

k typu sekery je možné spíše věteřovské datování. Pozoruhodná byla přítomnost zbytků vnitřní dřevěné úpravy. Prakticky po celém dně se dochovaly zuhelnatělé zbytky desek (?). Minimálně nade dnem byla hrobová jáma vymezena konstrukcí ze silnějších desek, které byly patrně sroubeny a zachovaly se jako tmavé pruhy podél obvodu stěn (Daňhel 2010, v tisku). Hrob se nacházel cca 150 m od skupiny únětických hrobů (Berkovec, Peška 2005, 51–62).

„U Obrázku“ (výzkum Hulín–Pravčice 1, katastr Hulín, Pravčice). VS, lužická a slezská fáze KLPP, sídliště, pohřebiště. Kulturní vrstva, záchranný archeologický výzkum.

Lokalizace: Plocha vymezená 49°19'26.537"N, 17°28'51.423"E; 49°19'26.342"N, 17°28'56.728"E; 49°19'26.375"N, 17°28'51.415"E; 49°19'26.375"N, 17°28'51.415"E

V závěrečné výzkumné sezoně byla zkoumána kulturní vrstva, objekty, hroby a pohřby (podrobnější popis viz kapitola Neolit). Ze starší doby bronzové se ve vrstvě ojedinele objevily keramické fragmenty, jejich malé množství ukazovalo, že v tomto prostoru již není centrální část věteřovské osady doložené výše SZ po svahu a na hraně terénní terasy. Mezi zajímavé nálezy patří kostra dítěte na dně objektu 1313. Dítě (k. 859) leželo ve skrčené poloze v orientaci SZ–JV zády ke stěně objektu při jeho SV okraji. Pohled směřoval k JV. Paže byly pod bradou a nohy přitaženy až pod pánev. U pohřbu nebyly zjištěny žádné milodary a ve výplni objektu se vyskytovaly střepy lužické kultury. V případě 3 objektů slezské fáze KLP se jednalo o spodní části zásobních jam.

Výzkum v sezoně 2009 zachytil další žárové hroby zaznamenané během výzkumu v předchozím roce (Daňhel 2009). Se 6 novými případy dosahuje pohřebiště v této jižní části výzkumů počtu 15 hrobů. Potvrdilo se, že hroby, i když odkrývané již v podorníci, jsou porušené a rozbité. Pouze hrob 27 se zahluhoval nepatrně do podloží. Spolu s hrncem zde byly dvě amforky, bronzový kroužek a několik bronzových spirálek. Kremace byla spolu s uhlíky nasypána do jamky. Hrob 28 představovala velká zásobnice překrytá mísou. Hrob 29 obsahoval seskupení hrnce, mísy a torza větší nádoby v kulturní vrstvě. Spodní část velké zásobnice zůstala zachována z hrobu 30. Poměrně dobře se dochoval hrob 31, kde stálo v řadě několik nádob. Jednalo se o mísu (nebo spodní část zásobnice), 4 šálky, 2 větší amfory a 3 amforky. Z kovových předmětů byly v tomto hrobě pouze bronzový kroužek a drátek. Kremace se nacházela ve dvou amforách a hrnku. Z hrobu 32 zbyla pouze část zásobnice a zlomek další větší nádoby.

Miroslav Daňhel

Literatura

Berkovec, T., Peška, J. 2005: Starobronzová sídliště a pohřebiště v Hulíně–U Isidora. In.: M. Bém, J. Peška (eds.): *Ročenka 2004*, Olomouc: Archeologické centrum Olomouc, 44–67.

Daňhel, M. 2009: Pravčice (okr. Kroměříž), *Přehled výzkumů* 50, 297.

Daňhel, M. 2010: Starobronzový hrob s vnitřní konstrukcí z Hulína. In.: M. Bém, J. Peška (eds.): *Ročenka 2009*, Olomouc: Archeologické centrum Olomouc, v tisku.

Resumé

Hulín (Bez. Kroměříž). „U Isidorka“. Věteřov-Gruppe. Siedlung, Haus, Grab. Rettungsgrabung.

Hulín (Bez. Kroměříž). „U Obrázku“ (Hulín–Pravčice 1). Věteřov-Gruppe, Lausitzer- und schlesische Phase der Lausitzer Urnenfelderkultur. Siedlung, Kulturschicht, Gräberfeld. Rettungsgrabung.

HULÍN (K. Ú. CHRÁŠTANY, OKR. KROMĚŘÍŽ)

„Záhumení“. Starší doba bronzová. VS. Sídliště. Záchraný výzkum.

V druhé etapě výzkumu v hlavní trase plánované rychlostní komunikace R 55 Hulín–Skalka se podařilo prozkoumat dalších 247 objektů (v předchozí sezoně 2008 zde bylo vykopáno 160 objektů–viz Paulus 2009), a to převážně sídlištního charakteru. Lokalita se nachází na mírném návrší západně od obce. Na základě bohatého nalezeného keramického materiálu lze objekty datovat do starší doby bronzové a věteřovské skupiny. Většinou se jednalo o kruhové zásobní jámy hruškovitého a trapézovitého řezu o průměru do 2 m a hloubky 1,5–2 m. Ve 13 zásobních jámách bylo nalezeno celkem 18 lidských koster různé zachovalosti. Z toho v 5 jámách byly uloženy kostry 2 jedinců (obj. 63, 141, 196, 220 a 229). Jedinci byli pohřbeni nepietně, u některých z nich byly však nalezeny milodary. Mezi vzácnější patří bronzové šperky (spirálky, vlasové ozdoby, jehlice).

Martin Paulus

Literatura

Paulus, M. 2009: Hulín (k. ú. Chrášťany, okr. Kroměříž). *Přehled výzkumů* 50, 286–287.

Resumé

Hulín (Kat. Chrášťany, Bez. Kroměříž). „Záhumení“ Ältere Bronzezeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

KRNOV (K. Ú. OPAVSKÉ PŘEDMĚSTÍ, OKR. BRUNTÁL)

Červený Dvůr. KLPP. Sídliště (?), pohřebiště. Povrchové sběry.

Při provádění povrchových sběrů na polykulturní lokalitě Červený Dvůr (poloha „A“ viz kapitola Eneolit) bylo nalezeno mimo jiné větší množství fragmentů keramiky, kterou lze chronologicky zařadit do období KLPP (charakteristické exempláře potom do slezské fáze). Tento materiál je však díky pravidelné orbě velmi drobnotvarý. Vyskytl se také jeden atypický fragment (pravděpodobně